

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/311/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114207301
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4114207301.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľky: W. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., L. A. XX, zast. JUDr. Kamilom Bereseckým, advokátom so sídlom v Nitre, Farská 33, proti odporcovi: J. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX, o rozvod manželstva, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 15. decembra 2014 č. k. 12C/46/2014-46, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa manželstvo navrhovateľky: W. D., rod. P., nar. XX. XX. XXXX a odporcu: J. D., nar. XX. XX. XXXX, uzatvorené dňa 13. 08. 1988, zapísané v Knihe manželstiev Matričného úradu v E., vo zväzku 1, ročník 1988, na strane 293, pod poradovým číslom 25 rozviedol. O trovách konania účastníkov rozhodol tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 23 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine a uviedol, že účastníci konania uzatvorili manželstvo dňa 13. 08. 1988, u oboch sa jedná o manželstvo prvé, z ktorého pochádzajú dve plnoleté deti. Účastníci konania nežijú v jednej domácnosti od januára 2011, kedy sa navrhovateľka odsťahovala do podnájmu v E.. Od tej doby sa s odporcom intímne nestýkajú, finančne spolu nehospodária. Navrhovateľka trvala na rozvode manželstva, odporca sa k návrhu na rozvod vyjadril písomne, nesúhlasil s rozvodom, v písomnom vyjadrení zo dňa 22. 05. 2014 uviedol, že navrhovateľku miluje, váži si ju, je to najúžasnejšia žena a manželka. Svoje podanie označil ako návrh na prerušenie konania, súd ho podľa jeho obsahu vyhodnotil ako návrh na odročenie pojednávania, pretože s poukazom na § 110 OSP súd konanie preruší, ak to zhodne navrhnú obaja účastníci, alebo ak sa obaja neustanovia na pojednávanie bez ospravedlnenia, čo v danom prípade splnené nebolo, pretože navrhovateľka nechcela konanie prerušiť, takýto návrh nepodala a na pojednávanie sa dostavila. Následne sa odporca písomne vyjadril k veci dňa 12. 12. 2014, kedy uviedol, že s navrhovateľkou komunikoval 02. 11. 2014 cez SMS, v ktorých ho prosila, aby jej odpustil. Navrhovateľka k jeho písomným vyjadreniam uviedla, že nie sú pravdivé, odporca jej písal o tom, že má priateľku. Navrhovateľka na pojednávaní trvala na rozvode manželstva, uviedla, že situácia v ich manželstve sa zhoršovala, odporca ju počas celého trvania manželstva psychicky aj fyzicky týral, mal viac mimomanželských pomerov. Súd prvého stupňa ďalej poukázal na to, že manželstvo je dobrovoľným zväzkom muža a ženy a nikoho nemožno nútiť, aby proti svojej vôli zotrval v manželstve, navrhovateľka sa jednoznačne a bez pochybností vyjadrila v tom zmysle, že trvá na rozvode manželstva, z výpovede navrhovateľky vyplynulo, že vzťahy medzi nimi sú vážne a trvalo narušené, od januára 2011 nežijú v spoločnej domácnosti, čo sú takmer 4 roky. Na uvedených skutočnostiach nič nemení ani nesúhlas odporcu s rozvodom manželstva, ani jeho vyjadrenia ako navrhovateľku miluje. Odporca v

októbri 2011 zrušil navrhovateľke trvalý pobyt, čo potvrdzuje vyjadrenie navrhovateľky, že na uvedenej adrese posledného spoločného bydliska už nebývala. Jeho konanie odporuje jeho písomným vyznaniám ako navrhovateľku ľúbi, pretože ak by mal záujem o záchranu ich manželstva, tak by jej trvalý pobyt nezrušil, dostavil by sa na pojednávanie a k veci by sa vyjadril, čo neurobil a súd jeho konanie vyhodnotil ako účelové, s úmyslom predlžovať súdne konanie. Súd dospel k záveru, že manželstvo účastníkov konania je nefunkčné, neplní si žiadnu zo svojich funkcií, pričom základnou funkciou manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí a túto funkciu si ich manželstvo už splnilo, je hlboko a trvalo rozvrátené, manželia spolu intímne nežijú, nehospodária takmer 4 roky, a preto ho súd rozviedol bez ohľadu na nesúhlas odporcu, keďže navrhovateľka nemá záujem o obnovenie spolužitia s odporcom, ich manželstvo je a naďalej by aj bolo len formálnym zväzkom. Príčinu rozvratu súd videl v tom, že účastníci konania nedokázali riešiť problémy prinášané manželským spolužitím, nerozumeli si, podľa vyjadrenia navrhovateľky odporca používal psychické aj fyzické násilie. O trovách konania súd rozhodol podľa § 144 veta prvá OSP tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania, keďže išlo o konanie o rozvod manželstva.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, domáhajúc sa ním zrušenia napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/, h/ OSP a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vytkol súdu prvého stupňa, že vo veci pojednával a rozhodol dňa 15. 12. 2014 v jeho neprítomnosti, keď on súdu zaslal ospravedlnenie spolu s dokladom o jeho práceneschopnosti a lekárske správy, z ktorých vyplýva nemožnosť zúčastniť sa pojednávania. Uviedol, že konajúca sudkyňa nie je odborne spôsobilá na posúdenie súvislosti medzi jeho zdravotným stavom a možnosťou fyzickej prítomnosti na pojednávaní, pričom jeho dlhodobý zdravotný problém spočíva v ochorení krčnej chrbtice, čo ho značne obmedzuje v pohybe. Konaním súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ OSP. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/328/2012, podľa ktorého je povinnosťou súdu vyzvať a poučiť účastníka v zmysle § 43 ods. 1 OSP na doplnenie dôvodov na odročenie pojednávania v súvislosti s jeho zdravotným stavom. On takúto výzvu zo strany konajúceho súdu neobdržal. Jeho účasť na pojednávaní považuje za potrebnú z dôvodu zistenia objektívneho skutkového stavu, ktorý bez jeho prítomnosti nebol dostatočne zistený podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP, a preto súd nemohol vo veci vecne správne rozhodnúť. Nesúhlasí pritom s tvrdeniami navrhovateľky, ako ani s odôvodnením rozsudku.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že v súdnom spise sa nenachádza vyjadrenie ošetrojúceho lekára odporcu, že zdravotný stav mu neumožňuje zúčastniť sa na pojednávaní. Súd tak neskúma zdravotný stav účastníka, ale skúma obsah lekárskeho potvrdenia, či toto spĺňa náležitosti požadované zákonom. Odporca svoju neúčasť na pojednávaní náležite neospravedlnil a tým prispel k tomu, že súd rozhodol vo veci v jeho neprítomnosti. Týmto spôsobom v žiadnom prípade nedošlo k odňatiu jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania odporcu (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 156 ods. 3 OSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, keďže súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil.

Predmetom konania je návrh navrhovateľky na rozvod manželstva s odporcom, doručený súdu prvého stupňa dňa 10. 03. 2014. Z odôvodnenia návrhu vyplýva, že účastníci konania uzatvorili manželstvo dňa 13. 08. 1988 v E., u oboch účastníkov ide o manželstvo prvé, z ktorého pochádzajú dvaja, t. č. plnoletí, synovia. Manželstvo bolo pomerne harmonické do roku 1992, následne zo strany odporcu dochádzalo okrem nadávok i k fyzickému násiliu. Odporca zakazoval navrhovateľke styk s ľuďmi, i s jej rodičmi, nedovolil jej nikde pracovať. Navrhovateľka má z odporcu strach. Manželstvo účastníkov konania už dlhodobo nespočíva na pevných citových základoch, vzťahy medzi manželmi sú tak vážne a trvalo rozvrátené, že manželstvo neplní a ani ďalej nemôže plniť svoj spoločenský účel a nie je ani predpoklad nápravy citových vzťahov s odporcom.

Súd prvého stupňa vytýčil termín pojednávania na 26. mája 2014 o 9.30 hodine, na ktorý termín pojednávania riadne predvolal oboch účastníkov konania.

V písomnom podaní, doručenom súdu prvého stupňa dňa 22. 05. 2014 odporca uviedol, že s návrhom na rozvod manželstva nesúhlasí, navrhovateľku miluje a váži si ju. Súčasne navrhol konanie vo veci prerušiť z dôvodu jeho dlhodobej práceneschopnosti. Ako prílohu podania odporca predložil súdu prvého stupňa fotokópiu dokladu o práceneschopnosti, z ktorého je zrejmá jeho práceneschopnosť, počnúc dňom 15. 05. 2014. Súd prvého stupňa pojednávanie dňa 26. 05. 2014 odročil bez prejednanie veci na neurčito a súčasne dopytom na MUDr. K. S., všeobecnú lekárku, zisťoval, či je odporca práceneschopný, z akých dôvodov, či má povolené vychádzky, aký je jeho zdravotný stav a či mu tento bráni zúčastniť sa pojednávania na Okresnom súde Nitra. Elektronickým podaním zo dňa 05. 11. 2014 MUDr. Sabuchová súdu prvého stupňa oznámila, že odporca je v odbornej starostlivosti MUDr. M., Neurologická klinika FN E. a A.. D., Neurochirurgická klinika FN E.. MUDr. M. elektronickým podaním zo dňa 06. 11. 2014 súdu oznámil, že odporca je aktuálne schopný absolvovať súdne pojednávanie a MUDr. D. v písomnom podaní, doručenom súdu prvého stupňa dňa 12. 11. 2014, uviedol, že k trvaniu práceneschopnosti odporcu sa nevie vyjadriť. Na pojednávaní vytýčenom na 15. 12. 2014 odporca podaním, doručeným súdu prvého stupňa dňa 12. 12. 2014, ospravedlnil svoju neúčasť z vážnych zdravotných problémov, pretrvávajúcich už od roku 2010. K žiadosti o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní opätovne predložil doklad o jeho práceneschopnosti, počnúc od 15. 05. 2014 a lekárske správy vystavené od roku 2010 až do roku 2015. Súd prvého stupňa na pojednávaní konanom dňa 15. 12. 2014, pojednávajúc v neprítomnosti odporcu, vec prejednal a vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 212 ods. 2 vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, a preto s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 OSP sa v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia bez toho, aby odvolací súd tieto dôvody opakoval, keď súd prvého stupňa sa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia vysporiadal so všetkými právne relevantnými skutočnosťami majúcimi vplyv na rozhodnutie v danej právnej veci.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní danej veci sa zaoberal len námietkami odporcu uvedenými v podanom odvolaní.

K odporcom namietanej skutočnosti, že postupom súdu prvého stupňa, ktorý vec prejednal a rozhodol bez jeho prítomnosti, a to napriek tomu, že zaslal súdu ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní s dokladom o jeho práceneschopnosti a lekárske správy, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, odvolací súd udáva, že v postupe súdu prvého stupňa nezistil žiadne také pochybenia, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníka konania konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vzhľadom na to, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, vo všeobecnosti treba ním rozumieť postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04).

V zmysle ustanovenia § 119 OSP môže súd odročiť pojednávanie len z dôležitých dôvodov a v prípade, že účastník konania zašle súdu návrh na odročenie pojednávania obsahujúci náležitosti uvedené v ustanovení § 119 ods. 2, 3 OSP. Zdravotný stav účastníka konania je pritom dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný bez ohrozenia života, alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrojúceho lekára. V prípade absencie takéhoto vyjadrenia súd nekoná v rozpore so zákonom, pokiaľ pojednávanie neodročí.

V prejednávanej právnej veci z obsahu spisu súdu prvého stupňa pritom nevyplýva, že by odporca zaslal súdu žiadosť (návrh) na odročenie pojednávania konaného dňa 15. 12. 2014. Odporca síce písomným podaním zo dňa 12. 12. 2014 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov, avšak toto jeho podanie súčasne neobsahovalo aj návrh na odročenie pojednávania, v tomto prípade zo zdravotných dôvodov, ktorého nevyhnutnou zákonnou náležitosťou by bolo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav odporcu mu neumožňuje účasť sa pojednávaní. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že ospravedlnenie neprítomnosti účastníka na pojednávaní nie je bez ďalšieho aj žiadosťou o odročenie pojednávania, a preto, pokiaľ súd prvého stupňa vec v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 OSP prejednal v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka konania, za stavu, že neprítomný účastník konania nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, takýmto postupom súdu neodňal odporcovi možnosť konať pred súdom. S ohľadom na uvedené, i argumentácia odporcu v podanom odvolaní, že s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo/328/2012 bol súd prvého stupňa povinný vyzvať ho na doplnenie dôvodov na odročenie pojednávania, je pri absencii žiadosti o odročenie pojednávania zo strany odporcu, neopodstatnená.

Odvolací súd ďalej udáva, že súd prvého stupňa v prejednávanej veci správne a dostatočným spôsobom zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Prvostupňový súd na pojednávaní konanom dňa 15. 12. 2014 podrobne vypočul navrhovateľku ako účastníčku konania, z výpovede ktorej mal za preukázané, že manželstvo účastníkov konania si svoje funkcie dlhodobo neplní, keď manželia spolu nežijú, nehospodária a intímne sa nestýkajú od januára 2011. Následne potom súd prvého stupňa správne konštatoval, že manželstvo účastníkov konania si svoj spoločenský účel neplní, ako i konštatoval takú intenzitu narušenia vzťahov manželov, na základe ktorej nemožno predpokladať reparáciu týchto vzťahov do budúcnosti. S ohľadom na uvedené je potom potrebné ustáliť, že v postupe súdu prvého stupňa nebolo zistené také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ OSP, tak ako sa odporca v podanom odvolaní domáhal. Len skutočnosť, že odporca, ktorý sa na pojednávanie nedostavil, nebol v konaní ako účastník konania vypočutý, bez ďalšieho nezakladá dôvod na konštatovanie, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, keď zo súdom vykonaného dokazovania je zrejmé, že manželstvo účastníkov konania je dlhodobo nefunkčným zväzkom, bez možnosti obnovenia narušených vzťahov manželov, keď navrhovateľka jednoznačne pred súdom prezentovala svoj postoj k manželstvu a k jeho zániku rozvodom. Potom i prípadnú snahu odporcu o obnovenie spolužitia, za súčasnej absencie tejto snahy zo strany navrhovateľky, je potrebné hodnotiť ako neúčinnú, bez vplyvu na rozhodnutie v danej veci, keď na postup v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Zákona o rodine mal súd prvého stupňa splnené všetky zákonné podmienky.

S ohľadom na vyššie uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 144 veta prvá OSP tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania, keďže ide o konanie o rozvod manželstva.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.